

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ «ΣύνΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ»

- ❖ *Για την νοηματοδότηση του κύρους του λειτουργήματος.*
- ❖ *Για την επαγγελματική μας αξιοπρέπεια.*
- ❖ *Για την εξωστρέφεια και την οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με την κοινωνία.*

➤ **Η ΣύνΘΕΣΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΎΛΗΣ»**

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΣΤΑΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ.

Πιο έντονο στους νεους και πλέον απειλητικό για τους μέσης ηλικίας δικηγόρους **είναι το ζήτημα της ανεργίας** το οποίο κάποιοι αρέσκονται να ονομάζουν «μείωση της δικηγορικής ύλης», προκειμένου να υποσχεθούν ότι θα αγωνιστούν για την «αύξησή» της. Η «ΣύνΘΕΣΗ των δικηγόρων» θα αποφύγει το δωρεάν, και άρα ανεύθυνο, παιχνίδι της παροχολογίας. Θεωρούμε πως γνήσια δικηγορική ύλη δημιουργεί, αφ' ενός η δική μας πρωτοτυπία στον χειρισμό των υποθέσεων και στην εφαρμογή και ερμηνεία των κανόνων δικαίου και αφ' ετέρου οι ανάγκες και η εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού, αφού προκύπτουν συνεχώς νέα αντικείμενα ρύθμισης και προστασίας (πχ προσωπικά δεδομένα, διαδικτυακό έγκλημα, σύμφωνο συμβίωσης κλπ). Από την άλλη, όσο κι αν μας ενοχλούν τυχόν παρεμβάσεις του νομοθέτη στην παραδοσιακή δικηγορική ύλη, ακόμα και όταν αυτές περιορίζουν την προστασία αληθινών συμφερόντων των πολιτών (πχ μη υποχρεωτική παράσταση σε συμβόλαια) έχουμε διαπιστώσει ότι οι διαμαρτυρίες μας, σε συνδυασμό με την έλλειψη στρατηγικής των κάθε είδους κινητοποιήσεων, σπανίως βρίσκουν ανταπόκριση και δικαίωση.

Επίσης, δεν μπορούμε να αντιληφθούμε ως «δικηγορική ύλη» προτάσεις που αντιμετωπίζουν τον δικηγόρο ως συλλέκτη και μεταφορέα δικογράφων άλλων δικηγόρων, με την καταβολή αμοιβής που προσομοιάζει σε φιλοδώρημα.

Η «ΣύνΘΕΣΗ των δικηγόρων» προτιμά να αναφερθεί στην **ορθολογικότερη και δικαιότερη κατανομή της υπάρχουσας δικηγορικής ύλης** που σχετίζεται κυρίως με την προστασία ομάδων συνανθρώπων μας που δεν διαθέτουν τους πόρους να προσλάβουν δικηγόρο της επιλογής τους και στρέφονται στο θεσμό της Νομικής Βοήθειας (Ν. 3226/2004).

Ο θεσμός της Νομικής Βοήθειας είναι θεμελιώδης πυλώνας του λειτουργηματού χαρακτήρα του επαγγέλματος και της προσφοράς του δικηγόρου προς την κοινωνία, ιδίως προς τους οικονομικά ασθενέστερους. Με την διεύρυνση του θεσμού, τα τελευταία περίπου 10 έτη, ο αδύναμος πολίτης έχει μεγαλύτερη δυνατότητα προβασης στην Δικαιοσύνη. Όμως, κατά την λειτουργία του θεσμού παρατηρούνται φαινόμενα μη επιμελούς χειρισμού των υποθέσεων, που ανατίθενται **αποσπασματικά** μέσω του προγράμματος legal aid, με αποτέλεσμα η παροχή αποτελεσματικής νομικής βοήθειας να αποτελεί ενίοτε προϊόν τύχης. Επίσης, παρατηρήθηκαν φαινόμενα **δημοσίων διαγκωνισμών** και χρήσης **αθέμιτων μεθόδων** ανάληψης ποινικών υποθέσεων κακουρηματικής φύσης.

Είναι προφανές ότι η **αξιοπιστία των υπηρεσιών** που παρέχονται μέσω της νομικής βοήθειας **θα αποτελέσει έναν ακόμα ισχύρο σύνδεσμο του δικηγόρου με την κοινωνία**. Ταυτόχρονα, η ορθολογικότερη ανάθεση των υποθέσεων legal aid, μπορεί να προσφέρει αντικείμενο εργασίας σε **περισσότερους νεώτερους συναδέλφους** που έχουν χαμηλότερο εισόδημα.

Αναγκαία προϋπόθεση για την ανάθεση είναι η προηγούμενη **επιμόρφωση** (στον κλάδο του δικαίου που επιλέγουν) των δικηγόρων που συμμετέχουν σε προγράμματα παροχής νομικής βοήθειας και η τακτική αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Νομική Βοήθεια όμως, θα **μπορούσε να οργανωθεί εξ'αρχής σε εντελώς διαφορετική βάση** έτσι ώστε να είναι αποτελεσματική για τον δέκτη της και ταυτόχρονα να αποτελεί κύρια αμοιβόμενη απασχόληση -και όχι πάρεργο- νεώτερων δικηγόρων :

Από την μελέτη των κονδυλίων του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. που διατίθενται για την Νομική Βοήθεια προκύπτει ότι χωρίς καμία μεταβολή στην επιβάρυνση του σχετικού προϋπολογισμού (14εκ. ευρώ περίπου, μόνο για το έτος 2016) θα μπορούσε να συσταθεί, κατά τα πρότυπα Ανεξάρτητης Αρχής ή και υπό την αιγίδα των Δικηγορικών Συλλογών μόνιμο **«Γραφείο Δημοσίου Συνηγόρου»**.

Το **«Γραφείο Δημοσίου Συνηγόρου»** με τα υφιστάμενα κονδύλια έχει την δυνατότητα να εκπαιδεύει και να αποσχολεί επί παγία αντιμισθία με σύμβαση διετούς αποκλειστικής απασχόλησης (με δυνατότητα ανανέωσης) αρκετές εκατοντάδες δικηγόρους κατά προτίμηση νεώτερους οι οποίοι απερίσπαστοι θα παρέχουν πολύ ποιοτικότερες υπηρεσίες στους ασθενέστερους, υπό συνθήκες εργασιακής αξιοπρέπειας, με αίσθηση καθήκοντος και την απαιτούμενη επιστημοσύνη.

Το όφελος είναι πολλαπλό :

- ✓ Εργασιακή ασφάλεια για περισσότερους νέους δικηγόρους
- ✓ Απόκτηση εμπειρίας και εξειδίκευσης
- ✓ Καλύτερες υπηρεσίες στους πολίτες
- ✓ Ανάδειξη του κύρους του λειτουργήματος.

Η «συνΘΕΣΗ των Δικηγόρων» θα υποβάλει την συνολική της πρόταση για σύσταση, οργανωτική διάρθρωση και λειτουργία του «**Γραφείου Δημοσίου Συνηγόρου**» προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ζητώντας την άμεση σύνταξη σχετικής οικονομο – τεχνικής μελέτης.

- **σύνΘΕΣΗ για την Αξιοπρέπεια των εμμίσθων Συνεργατών Δικηγόρων και Δικ. Εταιρειών και των εμμίσθων δικηγόρων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.**

Το πρόβλημα της αρρύθμιστης, σε καθεστώς «γκρίζας ζώνης» και τελικά χωρίς κανόνες, εργασίας ενός πολύ μεγάλου αριθμού συναδέλφων –ιδίως νέων- που απασχολούνται ως συνεργάτες σε δικηγορικά γραφεία και δικηγορικές εταιρείες έχει λάβει διαστάσεις απαραδέκτου "εθίμου" στην αγορά εργασίας.

Μόλις χρειάζεται να αναφερθούμε στις συνεχείς καταγγελίες για «συνθήκες γαλέρας», «μισθούς ελεημοσύνησης», εξοντωτική υπερεργασία και υπερωρίες χωρίς πρόσθετη αμοιβή, εξευτελιστικές συμπεριφορές, απολύσεις χωρίς αποζημίωση κ.ο.κ.

Δυστυχώς, κανείς Πρόεδρος και κανένα από τα απελθόντα Δ.Σ. δεν τόλμησαν, για προφανείς λόγους σύγκρουσης συμφερόντων , να αγγίξουν το πρόβλημα.

Παρά ταύτα, η Διάταξη του άρθρου 48 Κωδ. Δικ. :

“Παροχή υπηρεσιών προς δικηγόρους και Δικηγορικές Εταιρίες

1.. Δικηγόροι μπορούν να απασχολούνται από άλλους δικηγόρους ή από Δικηγορικές Εταιρίες για ορισμένη ή ορισμένες υποθέσεις ή αποκλειστικά.. Η σχετική συμφωνία δεν θίγει την επιστημονική ανεξαρτησία τους κατά την άσκηση του λειτουργήματος τους ακόμη και όταν ενεργούν συντονισμένα με άλλους δικηγόρους ή στην περίπτωση συνεργασίας με Δικηγορική Εταιρεία με τους εταίρους και λοιπούς συνεργάτες της εταιρείας..

2.. Όταν η συνεργασία του δικηγόρου με άλλον δικηγόρο ή με Δικηγορική Εταιρεία είναι αποκλειστική,, η σχετική συμφωνία είναι έγγραφη και πρέπει να κατα τεθεί μέσα σε τρεις μήνες από την υπογραφή της στο Δικηγορικό Σύλλογο του δικηγόρου που απασχολείται ή στο Δικηγορικό Σύλλογο της έδρας της εταιρείας.. Διαφορετικά η ρύθμιση της σχέσης δεν υπάγεται στο παρόν άρθρο..

3.. Η έγγραφη συμφωνία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον::

α)) τη διάρκεια της συνεργασίας,, β)) τη συμφωνούμενη αμοιβή,, γ)) τον τρόπο καταβολής της αμοιβής,, δ)) τον τρόπο λύσης της συνεργασίας και την οφειλόμενη αποζημίωση..

4.. Η εντολή χειρισμού υπόθεσης στο πλαίσιο της ρύθμισης της παραγράφου 1 λογίζεται ότι έχει δοθεί στον εντολέα δικηγόρο ή στην εντολέα Δικηγορική Εταιρεία.) “.

θα μπορούσε να δώσει λύση, εφόσον αποσαφηνιστεί η έννοια της «αποκλειστικής» απασχόλησης, ώστε να αποφεύγονται καταστρατηγήσεις υπο την προϋπόθεση :

- Διασφάλισης της επιστημονικής ανεξαρτησίας κατά την παροχή των υπηρεσιών, έγγραφη και κατατεθειμένη στον ΔΣΑ συμφωνία στην περίπτωση αποκλειστικής συνεργασίας και κατοχύρωση με τη συμφωνία της διάρκειας/ ύψους αμοιβής και τρόπου καταβολής της/ τρόπου λύσης της συνεργασίας
- Ελέγχου τήρησης της διάταξης (πρόσκληση από τον ΔΣΑ στους Δικηγόρους να δηλώσουν αν απασχολούν συνεργάτες αποκλειστικής απασχόλησης – σύσταση Μόνιμης Επιτροπής Ελέγχου των συνθηκών απασχόλησης)
- Πειθαρχικού ελέγχου για τις παραβάσεις του «εργοδότη - δικηγόρου».

Επίσης **διεκδικούμε** :

- ✓ Τροποποίηση των άρθρ. 44 του Κώδικα Δικηγόρων έτσι ώστε να θεσπίζονται αξιοπρεπή όρια ελάχιστων πάγιων αποδοχών στους έμμισθους δικηγόρους και συνεργάτες. Επαναφορά ελάχιστης αντιμισθίας για όλους τους εμμισθους δικηγόρους (δημοσίου και ιδιωτικού τομέα) στα ανώτερα μισθολογικά κλιμάκια του Ν.4024/2011 (του Α΄βαθμού για δικηγόρους στον Άρειο Πάγο, του Β΄βαθμού για δικηγόρους στο Εφετείο και του Γ΄βαθμού για δικηγόρους στο Πρωτοδικείο).
- ✓ Τροποποίηση του άρθρου 46 Κωδ. Δικ., για την θέσπιση αξιοπρεπούς αποζημίωσης κατά την καταγγελία της σύμβασης παγίας αντιμισθίας.

➤ **σύνΘΕΣΗ για το Ασφαλιστικό Σύστημα των Δικηγόρων.**

Το ασφαλιστικό αποτέλεσε το ζήτημα αιχμής των κινητοποιήσεων του κλάδου την προηγούμενη τριετία, αφού ήταν το μοναδικό συνδικαλιστικό ζήτημα που ετίθετο στις επαναλαμβανόμενες αποφάσεις κήρυξης αποχών.

Θεωρούμε την αρχική αντίδραση στο «προσχέδιο» του ασφαλιστικού τον Ιανουάριο του 2016 δικαιολογημένη καθώς, ως είχε το προσχέδιο, έπληττε όλους τους δικηγόρους με ετήσιο φορολογητέο εισόδημα από 13.000 ευρώ και άνω.

Η εξαγγελία (και τελικά η ισχύς) προσωρινών εκπτώσεων άμβλυσε την αρχική ισοπεδωτική εικόνα.

Υπενθυμίζουμε ότι ο επικεφαλής του συνδυασμού μας , κατά την θητεία του στο προηγούμενο ΔΣ, μετά την εξαγγελία των εκπτώσεων, ήταν ο πρώτος που εισηγήθηκε προς το Δ.Σ και την Γενική Συνέλευση (απόφαση ΡΑΚ 9/3/2016

πρακτικά Δ.Σ. 21/3/2016) την αλλαγή του πλαισίου της αποχής, προκειμένου να καταστεί δυνατή τουλάχιστον η κατάθεση δικογράφων και να αρθεί το αδιέξοδο που αντιμετώπιζαν χιλιάδες αυτοαπασχολούμενοι συνάδελφοι.

Παρά ταύτα, το ισχύον (αναλογικό;) ασφαλιστικό δεν τηρεί την αρχή της αναλογικότητας ως προς τους δικηγόρους με «μεσαία εισοδήματα» και φαίνεται τελικά να οδηγεί στην φοροδιαφυγή, ενώ με την παρόδο του χρόνου ισχύος των εκπτώσεων θα πληγούν ακόμα χαμηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες.

Αλλά και οι ανταποδοτικές παροχές σύνταξης και υγειονομικής περίθαλψης είναι αβέβαιες ως προς την παροχή τους (βιωσιμότητα ταμείων) και αδήλες ως προς το ύψος τους.

Τέλος, μεγάλος αριθμός συναδέλφων βρίσκεται σε απόλυτη δυσκολία καταβολής των ασφαλιστικών του εισφορών, τόσο των τρεχουσών όσο και αυτών των παρελθόντων ετών και είναι έκθετος σε καταδιωκτικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης προς είσπραξη αυτών από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ).

Προτείνουμε - Διεκδικούμε:

- Εξορθολογισμό των συντελεστών ασφαλιστικής επιβάρυνσης, για την **άρση της αδικίας** σε βάρος των δικηγόρων με μεσαία εισοδήματα (25.000 – 73.000)
- Μελέτη βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος με συνδυασμένη μείωση ανώτατου συντελεστή εισφοράς και αύξησης του ανώτατου πλαφόν (73.000€) καταβολής εισφορών. Να ληφθεί όμως υπ' όψη και η ανταποδοτικότητα στις συνταξιοδοτικές παροχές και στις παροχές υγείας.
- Θεσμοθέτηση ανώτατου ποσοστού ασφαλιστικής και φορολογικής επιβάρυνσης εν σχέσει με το συνολικό εισόδημα, ή/και παγιοποίηση των υφισταμένων εκπτώσεων στις ασφαλιστικές εισφορές και επέκτασή τους στους έμμισθους δικηγόρους.
- Θέσπιση δυνατότητας ρύθμισης χρεών σε 120 (ή και περισσότερες) δόσεις (ανεξαρτήτως ποσού οφειλής) με ελάχιστο ποσό καταβολής τα 50 ευρώ το μήνα και χορήγηση ασφαλιστικής ενημερότητας με την καταβολή της πρώτης δόσης. Διατήρηση της ενημερότητας υπό τον όρο της συμμόρφωσης προς την ρύθμιση.
- Πάγωμα των προσαυξήσεων και των πρόσθετων τελών στις ανεξόφλητες ασφαλιστικές εισφορές. Κεφαλαιοποίηση των καθυστερούμενων ασφαλιστικών εισφορών έτσι ώστε να μην επιβαρύνονται οι συνάδελφοι με τόκους υπερημερίας

- Αναστολή καταδικωτικών μέτρων ποσά ορισμένου ύψους (πχ. έως 20.000 ευρώ)
- Δυνατότητα σε δικηγόρο που επιθυμούν να εξέλθουν από το επάγγελμα να μπορούν να κλείνουν τα βιβλία τους με δόσεις για τις ασφαλιστικές τους εισφορές, ώστε να μη εγκλωβίζονται επιβαρυνόμενοι συνεχώς με νέες δυσβάστακτες ασφαλιστικές εισφορές και τέλη επιτηδεύματος.

➤ **σύνΘΕΣΗ για το Φορολογικό Σύστημα των δικηγόρων**

Ιδίως την τελευταία επταετία, το δικηγορικό επάγγελμα αποτέλεσε τον εύκολο στόχο των εισπρακτικών επιδρομών της Πολιτείας. Με την επιβολή αλληπάλληλων φόρων, τελών και εισφορών με δήθεν προσωρινό χαρακτήρα και φυσικά μόνιμη ισχύ, το εισόδημα των δικηγόρων συρρικνώθηκε, δεδομένου ότι, λόγω των συνθηκών κρίσης, παρίσταται ως αδιανόητη η μετακύλιση του κόστους στους εντολείς. Θυμίζουμε : την επιβολή ΦΠΑ 23% και ήδη 24% στις υπηρεσίες μας, κατάργηση αφορολόγητου, επιβολή εισφοράς αλληλεγγύης, επιβολή τέλους επιτηδεύματος, αύξηση κατώτερων συντελεστών φορολογίας, εισαγωγή πολύπλοκων δηλώσεων και διαδικασιών συναλλαγής με την φορολογική διοίκηση (πχ Μ.Υ.Φ.).

Το δικηγορικό λειτουργημά αντιμετωπίζεται αμιγώς ως εμπορική δραστηριότητα παρά την ρητή αντίθετη πρόβλεψη του Κώδικα Δικηγόρων (αρθρ. 3 παρ. 3 : «*Η άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος δεν συνιστά εμπορική δραστηριότητα*»).

Η Διοίκηση του ΔΣΑ καθ'όλη αυτή την περίοδο άλλοτε παρέμεινε αδρανής και άλλοτε εμφανίσθηκε ως «εξαπατημένη» από δήθεν προφορικές δεσμεύσεις εκπροσώπων της πολιτικής εξουσίας που υπόσχονταν την προηγούμενη, τα ακριβώς αντίθετα από αυτά που έπρατταν την επομένη. Η περίπτωση της εισαγωγής του ΦΠΑ από 1-7-2010 είναι απολύτως χαρακτηριστική.

Η «σύνΘΕΣΗ των Δικηγόρων» έχει την συνδικαλιστική αξιοπιστία να αναδείξει και να διεκδικήσει από την πρώτη ημέρα της θητείας του νέου Δ.Σ του ΔΣΑ με κάθε πρόσφορο και αποτελεσματικό τρόπο, τα ακόλουθα :

- Επαναφορά αφορολόγητου ορίου για τους ελεύθερους επαγγελματίες, όπως ισχύει και για τον γενικό πληθυσμό.
- Κατάργηση του ΦΠΑ για τις δικηγορικές υπηρεσίες
- Εξορθολογισμό των φορολογικών συντελεστών με στόχο την διεύρυνση και την εισπραξιμότητα των φορολογικών εσόδων.
- Κατάργηση της προκαταβολής φόρου και του τέλους επιτηδεύματος.

- Υποχρέωση έκδοσης απόδειξης Π.Υ. ή τιμολογίου κατά την καταβολή την αμοιβής και όχι με την παροχή της υπηρεσίας
- Πλήρη αποσαφήνιση των εκπιπτόμενων δαπανών.
- Αύξηση του αφορολογήτου ορίου για τους νέους δικηγόρους τουλάχιστον 5ετίας, με αναλογικά - εισοδηματικά κριτήρια.
- Φορολογικά κίνητρα για την σύσταση και λειτουργία συνεργατικών μορφών δικηγορίας.

➤ **σύνΘΕΣΗ για την ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ.Α.**

Είναι κοινός τόπος ότι η μεγάλη πλειοψηφία των δικηγόρων της Αθήνας δεν εμπιστεύεται την διοίκηση του Δ.Σ.Α. Ο Σύλλογος απέτυχε να οικοδομήσει σχέσεις εμπιστοσύνης με τα μέλη του την τελευταία τριετία, καθώς αναλώθηκε σε έναν στείρο και αναποτελεσματικό διεκδικητισμό, χωρίς αντιπρόταση (πχ ασφαλιστικό), υιοθετώντας το ανέξοδο «όχι σε όλα» , αποφεύγοντας κάθε συζήτηση ουσίας για τα θεσμικά, αλλά και για τα καθημερινά προβλήματα του Δικηγορικού Σώματος.

Ο ΔΣΑ οφείλει να ανακτήσει την αξιοπιστία έναντι των μελών του, αλλά και του συνόλου της κοινωνίας καθιερώνοντας μηχανισμούς διαφάνειας, αξιοκρατίας και λειτουργικής δημοκρατίας, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής κάθε δικηγόρου στην λήψη των αποφάσεων που μας αφορούν.

Οφείλει επίσης να βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με τους εκπροσώπους των άλλων επιστημόνων ελευθέρων επαγγελματιών (ιατρούς – μηχανικούς κλπ) αλλά και με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και των εργοδοτών, παρεμβαίνοντας στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία με την επιστημοσύνη και το κύρος του, ιδίως στο πεδίο των δικαιωμάτων των πολιτών.

Σε ότι αφορά στην **οικονομική διαχείριση** οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι καταβλήθηκε προσπάθεια έλλογου αυτοπεριορισμού. Όμως, στο ζήτημα της ενημέρωσης των συναδέλφων σχετικά με την δραστηριότητα του ΔΣ δεν έγιναν οι απαιτούμενες τομές. Προεκλογικά όλοι φαίνεται να συμφωνούν στην διαφάνεια ως προς τις δραστηριότητες του Διοικητικού Συμβουλίου. Από την μετεκλογική σύνθεσή του θα εξαρτηθεί και η αξιοπιστία μας.

- Η “συνΘΕΣΗ των Δικηγόρων” προτείνει :

- ✓ **Μόνιμη ανάρτηση** στο website του ΔΣΑ των **προεκλογικών θέσεων** των υποψηφίων Προέδρων και των συνδυασμών, κατά την διάρκεια της θητείας τους. (έλεγχος – αξιοπιστία συνδικαλιστικών παρατάξεων)
- ✓ Επεξεργασία και έγκριση του ήδη συνταχθέντος **σχεδίου εσωτερικού κανονισμού** λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο έμεινε στις καλές δυνάμεις.
- ✓ **Ανάρτηση** στον ιστότοπο του ΔΣΑ της **Ημερήσιας διάταξης** του ΔΣ και δυνατότητα ηλεκτρονικής διαβούλευσης πριν την λήψη αποφάσεων για τα σημαντικότερα οικονομικά ή θεσμικά ζητήματα – μετάδοση με live streaming των συνεδριάσεων του ΔΣ με τήρηση χρόνου για τις τοποθετήσεις των συμβούλων. – Μαγνητοφώνηση πρακτικών και ανάρτηση τους στο site του ΔΣΑ.
- ✓ Διαδικτυακή προετοιμασία της **Γενικής Συνέλευσης**. – Εγκαιρή συγκέντρωση θέσεων και προτάσεων των δικηγόρων ώστε να ομαδοποιούνται και να μετά από κλήρωση να ορίζονται εισηγητές για κάθε ομάδα κοινών απόψεων, προκειμένου να αποφεύγονται κουραστικές επαναλήψεις και βερμπαλισμοί που απομακρύνουν τους δικηγόρους από την άμεση συμμετοχή - περιορισμός χρόνου ομιλιών – δυνατότητα συμμετοχής από απόσταση (Ηλεκτρονική Απαρτία)- μετάδοση με live streaming - Θέση των προτάσεων σε ηλεκτρονική ψηφοφορία κατά τις προβλέψεις του Κώδικα Δικηγόρων.
- ✓ Σε ότι αφορά στις **κινητοποιήσεις** θα πρέπει να γίνεται έλλογη και περιορισμένη χρήση του έσχατου μέσου (αποχή) με βάση την γνωστή μας αρχή της αναλογικότητας. Η διοίκηση του ΔΣΑ έχει την υποχρέωση να λαμβάνει έγκαιρα τα μηνύματα των μελών του Συλλογού, να αντιλαμβάνεται τις οικονομικές αντοχές τους και να τους προτείνει κάθε φορά το αποτελεσματικότερο μέσο διεκδίκησης. Η αλλοπρόσαλλη στρατηγική κινητοποιήσεων κατά του ασφαλιστικού “προσχεδίου” επί 5μηνο πριν την εισαγωγή σχεδίου νόμου στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, εξάντλησε την αγωνιστική διάθεση, αλλά και τις οικονομικές αντοχές (ιδίως των αυτοαπασχολούμενων), συνέβαλε στην απαξίωση της αποχής ως μέσου διεκδίκησης και ένοιξε συζητήσεις ακόμη και για την πλήρη κατάργηση της! Είναι προφανές ότι οι πρατάσεις περί “εθελοντικής” αποχής, καθιστούν την αποχή παντελώς αλυσιτελής μέσο διεκδίκησης και βεβαίως οδηγούν σε κωμικοκτραγικά αποτελέσματα. Αντίθετα, όταν η περίπτωση το επιβάλλει, μια σύντομη διάρκεια καθολική αποχή με συμμετοχή και των εμμίσθων δικηγόρων μπορεί να επιφέρει αξιόλογα αποτελέσματα. Αυτονοήτως, ο ΔΣΑ οφείλει να προστατεύσει τα εργασιακά δικαιώματα των εμμίσθων δικηγόρων

σε περίπτωση που αυτά απειλούνται λόγω της συμμετοχής τους σε κλαδικές κινητοποιήσεις.

- ✓ Σύσταση **διαρκούς θεσμικού οργάνου** των Επιστημόνων Ελευθέρων Επαγγελματιών (πχ με την συμμετοχή του ΤΕΕ και του Π.Ι.Σ.) για την συνεργασία στην αντιμετώπιση των κοινών προβλημάτων.

- ❖ Η υποχρέωση των δικηγορικών συλλογων να μεριμνούν για την αξιοπρεπή άσκηση του λειτουργήματος των μελών τους παρίσταται επιτακτική για τους Δικηγόρους της Αθήνας, που αναλώνουν δυσανάλογο χρόνο από την καθημερινότητα τους σε άσκοπες μετακινήσεις και αναμονές. Ο ΔΣΑ οφείλει να εκμεταλλευτεί κάθε τεχνολογική δυνατότητα ώστε να προσφέρει στα μέλη του ποιοτικές υπηρεσίες :

- ✓ **Δυνατότητα σύναψης σύμβασης του ΔΣΑ για λογαριασμό των μελών του** με τις ιδιωτικές τράπεζες νομικών Πληροφοριών με στόχο τον εξορθολογισμό των υπέρογκων χρέωσεων - **Παράλληλη αναμόρφωση ΙΣΟΚΡΑΤΗ**, που ξεκίνησε ως έργο μακράς πνοής και παραδόξως έχει εγκαταλειφθεί.
- ✓ **Ηλεκτρονική επικοινωνία με ΔΣΑ** για την υποβολή αιτήσεων – έκδοση πιστοποιητικών – ηλ. ανανέωση ταυτότητας.
- ✓ **Επέκταση του ασύρματου δικτύου (wi fi) σε όλα τα δικαστικά καταστήματα της Αττικής.**
- ✓ **Ψηφιοποίηση του συνόλου της βιβλιοθήκης και δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης των μελών.**
- ✓ **Καθημερινή συνεργασία με τους Προϊσταμένους της Διοίκησης του Πρωτοδικείου και της Εισαγγελίας για την ορθολογική επίλυση δυσλειτουργιών (γραφειοκρατία – αναμονές) και την αντιμετώπιση κάθε φαινομένου συμπεριφοράς απάδουσας στα καθήκοντα Δικαστή ή Δικαστικού υπαλλήλου.**
- ✓ Ανάληψη πρωτοβουλίας για την ίδρυση παιδικού σταθμού για τα παιδιά των συναδέλφων, υπό την αιγίδα του ΔΣΑ.
  - ❖ *Τελος, η νέα διοίκηση οφείλει αμέσως μετά την συγκρότησή της, να περιφρουρήσει το κύρος του Συλλόγου θέτοντας φραγμό στο συνεχώς διογκούμενο φαινόμενο των τηλε- δικών με συμμετοχή*

μελών του ΔΣΑ. Οι δικηγόροι δεν μπορούν να είναι συμμετοχοί στην κατ' αυτό τον τρόπο απονομιμοποίηση της δικαιοσύνης.

- ✓ **Διαφήμιση – Τηλεδίκες** : Λεπτομερής καθορισμός πλαισίου επιτρεπτής προβολής δικηγόρων - αυστηρή εφαρμογή πειθαρχικών κυρώσεων για παραβάσεις.
- ✓ Τήρηση της διάταξης του κώδικα για την **δημοσιοποίηση** στην ιστοσελίδα του ΔΣΑ στατιστικών για την λειτουργία των **πειθαρχικών συμβουλίων (αρθρ. 145 παρ. 1 Κωδ. Δικ.)** .

➤ **σύνΘΕΣΗ για την σύγχρονη δικηγορία - Συνεργασίες δικηγόρων.**

Η ανάπτυξη του θεσμού της Δικηγορικής Εταιρείας, αποτελεί εγγύηση παραγωγής οφέλους, πολλάπλως :

Για τους συνεταιριζόμενους δικηγόρους, καθώς τους παρέχει την δυνατότητα αρτιότερης υλικοτεχνικής οργάνωσης, ορθολογικού καταμερισμού εργασίας και επιστημονικής εξειδίκευσης.

Για τους συνεργάτες δικηγόρους, παρέχοντας ασφαλές περιβάλλον εργασίας, επαγγελματικής εξέλιξης και επιστημονικής επιμόρφωσης.

Για τους εντολείς, ποιοτικές και αξιόπιστες υπηρεσίες.

Καθίσταται έτσι προφανές ότι , η λειτουργία υγιών δικηγορικών εταιρειών συμβάλλει αποφασιστικά στην (αιτούμενη) **ανάκτηση του κύρους και της αξιοπρέπειας του δικηγορικού λειτουργήματος.**

Προτείνουμε :

- **Συνεργασία ΔΣΑ** - Συνδέσμου Δικηγορικών Εταιρειών Ελλάδας (ΣΔΕΕ) ή/και άλλων ενώσεων που εκπροσωπούν δικηγορικές εταιρείες σε διαρκή βάση για την ανάδειξη της αναγκαιότητας διεύρυνσης του θεσμού της Δικηγορικής Εταιρείας. – συσταση διαρκούς μικτής Επιτροπής Συνεργασίας.
- Παροχή στους δικηγόρους και ιδίως στους νεώτερους, της τεχνογνωσίας και των κανόνων που υποστηρίζουν την παροχή ποιοτικών νομικών υπηρεσιών μέσω **υγιών** δικηγορικών εταιριών.

- ΣΔΕΕ και ΔΣΑ οφείλουν να απαιτήσουν την συνεργασία της Πολιτείας για την θεσμοθέτηση κινήτρων και την εμπέδωση σταθερού δημοσιονομικού περιβάλλοντος λειτουργίας των δικηγορικών εταιρειών.
- Διερεύνηση θεσμοθέτησης και άλλων συνεργατικών μορφών δικηγορίας, με βάση την Ευρωπαϊκή εμπειρία

➤ **σύνΘΕΣΗ για την Κατάρτιση και Επιστημονική Επάρκεια των Δικηγόρων**

*Η πορεία για την ανάκτηση ή, ακριβέστερα, για την κατάκτηση του κύρους μας ως επιστημόνων - συλλειτουργών της Δικαιοσύνης δεν μπορεί παρά να διέρχεται από την ίδια την νομική εκπαίδευση μας, ώστε να έχουμε την δυνατότητα και την ασφάλεια παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στους εντολείς μας από την πρώτη μέρα λήψης της άδειας άσκησης του επαγγέλματος. Ο ρόλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών μπορεί και οφείλει να είναι καταλυτικός **Προτείνουμε :***

- **Συνεργασία Δ.Σ.Α. με Νομικές Σχολές**, συζήτηση για την εισαγωγή μαθημάτων επιλογής συνδεδεμένων με την πράξη (εικονικές δίκες, επαγγελματική δεοντολογία) ώστε οι μέλλοντες συνάδελφοι να εξοικειώνονται έγκαιρα με το αντικείμενο της εργασίας τους και τους κανόνες που το διέπουν.
- **Διασφάλιση ουσιαστικής πρακτικής άσκησης** και επιμόρφωσης των ασκούμενων δικηγόρων (παραστάσεις σε δικαστήρια, σύνταξη δικογράφων, μόνιμα σεμινάρια), με μέριμνα του ΔΣΑ.
Ο ΔΣΑ οφείλει να μεριμνά διαρκώς, ώστε καθέ ένας από τους ασκούμενους που εγγράφει να απασχολείται ουσιαστικά και παραγωγικά, προκειμένου να ολοκληρώσει αποτελεσματικά το μεταβατικό 18μηνο της άσκησης και να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος για τον πανελλήνιο διαγωνισμό Δικηγόρων.
- Αναγκαιότητα έκδοσης εκτελεστικού νόμου για τον καθορισμό ελάχιστης αμοιβής ασκούμενων (άρθρ. 13 παρ. 10 Κωδ. Δικ.). *Παρά την σχετική ρητή πρόβλεψη του Κωδικα Δικηγόρων, μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμα εκδοθεί η αναφερόμενη σε αυτόν διάταξη τυπικού Νόμου .*
- Υλοποίηση της υποχρέωση του Προέδρου ΔΣΑ να μεριμνά για την κατανομή των ασκούμενων (άρθρ. 13 παρ. 8 Κωδ. Δικ.). *Ο Κώδικας, αναγνωρίζοντας την σημασία της ουσιαστικής άσκησης ως επαγγελματικό εφόδιο του νέου επιστημόνα – συναδέλφου, αναθέτει στον ίδιο τον Πρόεδρο του ΔΣΑ το καθήκον να μεριμνά για την κατανομή τους.*

➤ **σύνΘΕΣΗ για τη ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ και την ποιότητα του δικαιοδοτικού έργου.**

- Η δράση της νέας διοίκησης του ΔΣΑ οφείλει να δώσει πραγματικό περιεχόμενο στις θεμελιώδεις επιταγές του Κώδικα περί Δικηγόρων για την ανάδειξη του θεσμικού **ρόλου του δικηγόρου ως συλλειτουργού της Δικαιοσύνης** (άρθρα 1 και 2) έτσι ώστε ταυτόχρονα να ανταπόκρινεται και ο Σύλλογος στο καθήκον του να «μεριμνά για την αξιοπρεπή άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος» (άρθρο 90 παρ. 1γ) :
  - Η θέση για την ανεξαρτησία του δικηγόρου (πόσο μάλλον του επιστημονικού του συλλόγου) έναντι της εκτελεστικής εξουσίας καταγράφεται με πανηγυρική διατύπωση στο άρθρο 1 του Κώδικα Δικηγόρων: «Ο δικηγόρος είναι δημόσιος λειτουργός. Το λειτούργημα του είναι θεμέλιου του κράτους δικαίου».
  - Επιβεβαίωση της σημασίας του σεβασμού στη διάκριση των εξουσιών – απέναντι στις παρεμβάσεις της εκτελεστικής εξουσίας στη δικαστική. Ο θεσμικός μας ρόλος μας τοποθετεί στην πλευρά της διεκδίκησης της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, και έναντι της οιασδήποτε παρεμβατικής εκτελεστικής εξουσίας – κυβέρνησης.
  - Από την άλλη πλευρά, πάλι ως συλλειτουργοί της δικαιοσύνης, καλούμε τους Δικαστές να δικάζουν νηφάλια και αμερόληπτα, ανεξαρτήτως εξωτερικής οχλαγωγίας Η κρίση τους αφορά στον πολίτη στα δικαιώματά του και κατευθύνεται μόνο από τους Νόμους και το Σύνταγμα. Δεν μπορεί ποτέ να αποτελεί άμεση ή έμμεση απάντηση – αντίδραση σε κάθε είδους «πιέσεις».
  - Όμως βρισκόμαστε απέναντι στις δικαστικές ενώσεις, όταν αποδίδουν στους δικηγόρους, δομικές παθολογίες στη λειτουργία της δικαιοσύνης, όπως είναι οι καθυστερήσεις (βλ. πρόσφατες αποφάσεις σε Πειραιά και Θεσσαλονίκη, που έκριναν ότι για την καθυστέρηση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης ευθύνεται η αποχή των συνηγόρων μετά και την δεύτερη διακοπή – ήδη εκκρεμεί προσφυγή στο ΕΔΔΑ κατά σχετικής απόφασης και οφείλει ο ΔΣΑ να υποβάλει παρέμβαση στη διαδικασία, δυνάμει του άρθρου 90 του Κώδικα περί δικηγόρων)

- **Ενίσχυση της συμμετοχής του ΔΣΑ στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία**, ειδικά σε ζητήματα που αφορούν στην απονομή της Δικαιοσύνης και στο σεβασμό των δικαιωμάτων των πολιτών (άρθρο 90 παρ.1 εδ. ε΄ Κώδικα περί Δικηγόρων).

Ανάληψη πρωτοβουλιών για την ποιότητα απονομής της δικαιοσύνης, στη λειτουργία της οποίας συμμετέχουμε και περαιτέρω για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών στα πλαίσια της λειτουργίας της δικαιοσύνης (δικαίωμα ακρόασης, δικαστικής προστασίας κυρίως). Σε αυτό εντάσσονται:

- **Συμμετοχή στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία:** Στο άρθρο 90 εδ. ε΄ του Κώδικα περί δικηγόρων, ρητώς ορίζεται ότι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι συμμετέχουν υποχρεωτικά στις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Οφείλουμε να λαμβάνουμε θέση, που να έχει τύχει προηγούμενης επεξεργασίας στα πλαίσια του Συλλόγου, για κάθε νομοσχέδιο που αφορά την απονομή της δικαιοσύνης. Γενικότερα υποβολή προτάσεων και διαβούλευση με τα αρμόδια υπουργεία για ζητήματα που αφορούν την απονομή της δικαιοσύνης και το σεβασμό των δικαιωμάτων των πολιτών
- **Συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή διεθνείς επιστημονικούς φορείς** που παρέχουν τεχνογνωσία σε θέματα που αφορούν στην απονομή της δικαιοσύνης. **Παραδείγματα:**
  - i) στο ζήτημα της ηλεκτρονικής επιτήρησης κρατουμένων: όταν στην Ελλάδα ήταν υπό συζήτηση το νομοσχέδιο για την ηλεκτρονική επιτήρηση, το CEP, η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία για την Αναστολή, ένα ευρωπαϊκό ινστιτούτο που εξειδικεύεται σε θέματα αναστολής, κοινωφελούς εργασίας, εναλλακτικών τρόπων εκτίσεως ποινής κλπ., μέλη του οποίου μπορούν να είναι μόνο νομικά πρόσωπα (στον πίνακα μελών του φιγουράρουν σχεδόν όλα τα υπουργεία δικαιοσύνης των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και διάφορα πανεπιστήμια – η Ελλάδα δεν συμμετέχει) οργάνωσε μεταξύ 8-10.11.12 στην πόλη Båsta της Σουηδίας το 8ο (!) τακτικό του συνέδριο επί του ζητήματος της ηλεκτρονικής επιτήρησης με τίτλο «Κατευθυνόμενοι στα χρυσά πρότυπα στην πρακτική της ηλεκτρονικής επιτήρησης». Επρόκειτο για το επιστέγασμα συγκριτικών αναλύσεων και μελετών ετών, με τελευταία την αξιολόγηση των ερωτηματολογίων που είχαν σταλεί σε

όλες τις ευρωπαϊκές χώρες το 2012 (και τα οποία φυσικά αγνόησε η Ελλάδα, απαξιώνοντας να ενημερώσει έστω απλά ότι δεν διαθέτει κάποιον σχετικό θεσμό – έτσι χάσαμε την ευκαιρία να πληροφορηθούμε για τις τελευταίες εξελίξεις και το απόσταγμα της διεθνούς εμπειρίας πάνω στο ζήτημα της ηλεκτρονικής επιτήρησης. Το συνέδριο παρακολούθησαν 200 άτομα από 35 χώρες (όπως το Γιβραλτάρ, η Ταϊλάνδη, η Σαουδική Αραβία και η Αλβανία). Βροντερή απουσία η Ελλάδα, η οποία σχεδίαζε λίγους μήνες αργότερα να εισαγάγει ένα τόσο σημαντικό νομοθέτημα...

ii) Στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης λειτουργεί ήδη από το 2002 η **CEPEJ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης)** που παρέχει τεχνογνωσία στα κράτη για τον εντοπισμό δυσλειτουργιών και την αντιμετώπισή τους – κυρίως στα ζητήματα της ταχύτητας στην απονομή της δικαιοσύνης. Αντί λοιπόν, να προτείνουμε εμβληματικά μέτρα που ευτελίζουν τον ρόλο του δικηγόρου ως συλλέκτη δικογράφων άλλων δικηγόρων στα πρότυπα των δικολάβων του περασμένου αιώνα, προτείνουμε τη συνεργασία του Συλλόγου με την CEPEJ, με την παροχή στοιχείων (που η Ελλάδα σταθερά αποφεύγει να δώσει) και την (δωρεάν) λήψη πλούσιας τεχνογνωσίας (πχ για την επέκταση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που θα συμβάλλει στην επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης).

iii) **Γενικότερη επιστημονική και θεσμική εξωστρέφεια:** συνεργασία με επιτροπές Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η **ECRI** (Επιτροπή για την πρόληψη του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας και η **CPT** (Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων) για την παροχή τεχνογνωσίας κλπ.)

- **Συμμετοχή του ΔΣΑ στην συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος**, ιδίως για τις διατάξεις που αφορούν στην Δικαιοσύνη και στην πρόσβαση των πολιτών σε αυτήν.
- **Επεξεργασία προτάσεων για την αναθεώρηση του άρθρου 90 του Συντάγματος** και του άρθρου 1 Ν. 3841/2010 για την **επιλογή της ηγεσίας της Δικαιοσύνης** – θεσμοθέτηση ευρύτερου εκλεκτορικού

σώματος, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της νομοθετικής εξουσίας, δικαστών και δικηγόρων

Συνταγματική Αναθεώρηση και Δικαιοσύνη :

Σύμφωνα με το άρθρο 90§5 του Συντάγματος, οι προαγωγές στις θέσεις των προέδρων και των αντιπροέδρων των ανωτάτων δικαστηρίων (Άρειος Πάγος, Συμβούλιο της Επικρατείας, Ελεγκτικό Συνέδριο) ενεργούνται από το υπουργικό συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει κατά την απόλυτη (και εν τέλει άνελεγκτη) κρίση του. Η ρύθμιση αποδίδεται στην ανάγκη σύνδεσης της λειτουργίας της Δικαιοσύνης με τις άλλες εξουσίες που πηγάζουν από τον λαό και από την ανάγκη – θεωρητικά τουλάχιστον – η δικαστική εξουσία να μην είναι εντελώς ανέλεγκτη και πλήρως αυτονομημένη.

Ο πολιτικός χαρακτήρας επιλογής ηγεσίας των Ανωτάτων Δικαστηρίων είναι άμεσα συνυφασμένος με το προβλεπόμενο από το συνταγματικό κείμενο σύστημα διορισμού. Η σχετική διάταξη είναι τόσο αυστηρώς και λεπτομερώς διατυπωμένη, ώστε η γραμματική ερμηνεία να μην αφήνει πολλά περιθώρια εξειδίκευσης από τον κοινό νομοθέτη. Το σύστημα αυτό εισήχθη με το Σύνταγμα του 1975 και έκτοτε παραμένει άθικτο.

Όμως, το σύστημα αυτό έχει έντονα επικριθεί. Διότι υπήρξαν και υπάρχουν περιπτώσεις που ούτε η ιεραρχία αλλά ούτε η αξιοκρατία τηρήθηκαν ή και ακόμη έγιναν απαράδεκτες μεθοδεύσεις για να ευνοηθούν κατά καιρούς «εκλεκτοί» της πολιτικής ηγεσίας. Με αποτέλεσμα να υπάρχουν υπόνοιες για τη δημιουργία φαινομένων εξάρτησης των ηγεσιών των ανωτάτων δικαστηρίων από την εκτελεστική εξουσία.

Το ΕΔΔΑ έχει υπενθυμίσει σε αρκετές περιπτώσεις ότι για να θεμελιωθεί ο ανεξάρτητος χαρακτήρας ενός δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 6§1 ΕΣΔΑ, πρέπει να ληφθούν υπόψη ο τρόπος επιλογής και η διάρκεια θητείας των μελών του δικαστηρίου, ο βαθμός προστασίας απέναντι στις εξωγενείς πιέσεις και το εάν διαφαίνεται ξεκάθαρα η υφιστάμενη κατάσταση ανεξαρτησίας (ΕΔΔΑ 25.02.1997, *Findlayc vs Royaume-Uni*, 04.09.2001, *Sahiner/ Turquie*). Προκύπτει συνεπώς η ανάγκη διασφάλισης της δικαστικής ανεξαρτησίας απέναντι σε οποιαδήποτε πολιτική και κοινωνική πίεση ή κομματικό

καταναγκασμό που ενδέχεται να επηρεάσουν την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων των δικαστικών λειτουργιών.

Η πρόσφατη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης (ν. 3841/2010), με την οποία τροποποιήθηκε η §3 του άρθρου 49 του Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών, προβλέπει για πρώτη φορά στο πλαίσιο επιλογής της δικαστικής ηγεσίας τη συμμετοχή της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων (ΔτΠ), η οποία όμως, πέρα από το γεγονός ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να προσαρμοστεί στο πνεύμα της αυστηρά διατυπωμένης συνταγματικής διάταξης, περιθωριοποιείται και υποβαθμίζεται θεσμικά, καθώς προβαίνει σε μη νομικά δεσμευτική γνωμοδότηση. Η απλή γνώμη δε διαθέτει εκτελεστό χαρακτήρα. Επιπλέον καθιερώνει και τη διαδικασία της ακρόασης των υποψηφίων ενώπιον της ΔτΠ, η οποία προκαλεί αμφιλεγόμενα αποτελέσματα ως προς τη θεσμική έννοια της δικαιοσύνης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η χώρα μας είναι ένα από τα ελάχιστα κράτη της Ευρώπης και του πολιτισμένου κόσμου όπου η ηγεσία της Δικαιοσύνης, ήτοι ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και τα Προεδρεία των Ανωτάτων Δικαστηρίων, επιλέγονται από το υπουργικό συμβούλιο (άρ.90 παρ.5). Θα πρέπει να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη αποτελεί μνημείο ευθείας χειραγώγησης της δικαστικής εξουσίας από την κυβέρνηση, δεδομένου ότι σε άλλες χώρες η ηγεσία της Δικαιοσύνης επιλέγεται είτε από το ίδιο το δικαστικό σώμα (λ.χ. στο Λουξεμβούργο – άρ.90 του Συντάγματος, στο Βέλγιο – άρ.99 Σ, στην Δανία ή στην Ρουμανία-άρ.25 του Συντάγματος), είτε μέσω κοινοβουλίου (όπως προβλέπεται στο ελβετικό Σύνταγμα, αρ.107 και στο Ολλανδικό Σύνταγμα, αρ.118), είτε από τον Πρόεδρο της δημοκρατίας (Φινλανδία) είτε με μικτά συστήματα όπως της Ισπανίας – άρ.123, όπου αποφασίζει με πλειοψηφία 3/5 το γενικό συμβούλιο Δικαστικής Εξουσίας (αποτελούμενο κατά πλειονότητα από δικαστές), της Ιταλίας – άρ.104, όπου οι προαγωγές, μεταθέσεις κλπ. διενεργούνται από ανώτατο δικαστικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται κατά τα 2/3 από τους δικαστές και κατά 1/3 από το κοινοβούλιο, της Γερμανίας – άρ.95 με σύμπραξη ομοσπονδιακού υπουργού και επιτροπής της βουλής και των ομόσπονδων κρατών και των ΗΠΑ όπου οι δικαστές των Ανωτάτου Ομοσπονδιακού

Δικαστηρίου εκλέγονται με κοινή συμφωνία Προέδρου και Κογκρέσου με πλειοψηφία 2/3. Ιδιαίτερο παράδειγμα αποτελεί εξάλλου αυτό της Ιαπωνίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα της οποίας οι δικαστές και ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορίζονται από την κυβέρνηση αλλά ο διορισμός τους τίθεται υπό την κρίση των πολιτών στις επερχόμενες εκλογές.

Στη Γαλλία το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο (που επιλέγει τον πρόεδρο και εισαγγελέα του Ακυρωτικού) συγκροτείται από 30 πρόσωπα (10 δικαστές όλων των βαθμών, που προτείνουν οι δικαστές, και 20 προσωπικότητες που προτείνει το Κοινοβούλιο, στην Ισπανία ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας εκλέγονται από το Γενικό Συμβούλιο της δικαστικής εξουσίας, στη δε Πορτογαλία ο πρόεδρος εκλέγεται από όλα τα μέλη του Ακυρωτικού.

Τι προτείνεται;

Αναθεώρηση του άρθρου 90 Σ. Σε ποια κατεύθυνση;

Στην κατεύθυνση της Γαλλίας – **ευρύ εκλεκτορικό σώμα από δικαστές και προσωπικότητες ευρείας αποδοχής και εγνωσμένου κύρους που θα προτείνονται από το Κοινοβούλιο**. Ειδικότερα:

Θα μπορούσε να ανατεθεί η αρμοδιότητα επιλογής της δικαστικής ηγεσίας σε εξωδικαστικό συλλογικό όργανο, με την αντιπροσωπευτικότερη δυνατή σύνθεση, ώστε τυχόν «εξαρτήσεις» να διαχέονται σε ευρύ κύκλο προσώπων από πολλούς χώρους (όχι μόνο της πολιτικής) και έτσι να εξαφανίζονται ή να αποδυναμώνονται. Στο όργανο αυτό θα μπορούσαν να μετέχουν εκπρόσωποι της νομοθετικής εξουσίας- όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων, ανάλογα με τη δύναμή τους-, της εκτελεστικής εξουσίας (π.χ. ο υπουργός Δικαιοσύνης), του νομικού κόσμου και οι ίδιοι οι δικαστικοί (σύμφωνα και με την τελευταία έκθεση της GRECO για την Ελλάδα). Επίσης, μπορεί να προβλέπεται ότι και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα διορίζει μέλη από προσωπικότητες του κοινωνικού βίου με αναγνωρισμένο κύρος.

- ii) **Ή στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του αυτοδιοίκητου**, να θεσμοθετηθεί ένας δημοκρατικός και αξιοκρατικός τρόπος πλήρωσης των θέσεων της ηγεσίας

της δικαιοσύνης δια της κλήρωσης μεταξύ ισότιμων, κατά την παρακάτω προσαρμογή του άρθρου 90§5 και 6 Σ: «Οι πρόεδροι και οι αντιπρόεδροι των ανωτάτων δικαστηρίων ορίζονται ύστερα από κλήρωση μεταξύ ισότιμων κάθε φορά δικαστών με σεβασμό στην επετηρίδα. Η θητεία είναι για 2 έτη και οι διατελέσαντες στην ηγεσία δικαστές δύνανται να συμμετέχουν σε εκ νέου κλήρωση έπειτα από τη λήξη της επόμενης θητείας, που ακολουθεί τη δική τους. Σε περίπτωση ουσιαστικής αδυναμίας εφαρμογής (όπως αιτία θανάτου) πραγματοποιείται κλήρωση με τη συμμετοχή των προηγουμένως διατελεσάντων στην ηγεσία». Το μειονέκτημα της δεύτερης πρότασης, συνίσταται στη στεγανοποίηση της δικαιοσύνης δια της ενίσχυσης του αυτοδιοίκητου)

- **Επιστημονική και θεσμική εξωστρέφεια** – Ενίσχυση της συνεργασίας του ΔΣΑ με Διεθνείς Οργανισμούς και διεθνείς επιστημονικούς φορείς που παρέχουν τεχνογνωσία σε ζητήματα σχετικά με την απονομή της δικαιοσύνης (λχ CEPEJ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Αποτελεσματικότητα της Δικαιοσύνης, στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης)
- **Διαφάνεια στην απονομή δικαιοσύνης** - Επέκταση του συστήματος μαγνητοφώνησης πρακτικών στην ποινική δίκη. Είναι κοινή διαπίστωση ότι ο απαρχαιωμένος τρόπος καταγραφής των πρακτικών της δίκης υπονομεύει τα ίδια τα δικαιώματα των εμπλεκόμενων διαδίκων με όξυνση του προβλήματος στην ποινική διαδικασία. Η πιστή καταγραφή επαφίεται στον «πατριωτισμό» και στην υπερπροσπάθεια του εκάστοτε Γραμματέα αλλά και του Δικαστή που με την επιμέλειά του τα πρακτικά καταχωρίζονται στην απόφαση. Η πιστή καταχώριση των όσων συμβαίνουν κατά την ποινική διαδικασία αποτελεί ανάσχεση σε τυχόν αυθαιρεσίες και κατοχυρώνει ολά τα εμπλεκόμενα μέρη εν' όψει δευτεροβαθμίας αλλά και αναιρετικής κρίσης. Επίσης, για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των αλλοδαπών κατηγορουμένων και των υπερασπιστών τους είναι αναγκαία η αναμόρφωση του ισχύοντος συστήματος επιλογής και διορισμού διερμηνέων, αφού πολλοί εξ'αυτών δεν είναι καν πιστοποιημένοι επαρκώς για την γνώση της γλώσσας από και προς την οποία διερμηνεύουν.

Προτείνουμε :

Επέκταση της ρύθμισης του άρθρου 142^α ΚΠΔ: Υποχρέωση μαγνητοφώνησης και απομαγνητοφώνησης στην ποινική δίκη και όχι διακριτική ευχέρεια.

Εφαρμογή της διάταξης, που μέχρι σήμερα είναι κενό γράμμα, αφού κάθε σχετικό αίτημα απορρίπτεται από τα δικαστήρια με την επίκληση της έλλειψης της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής και οικονομική αδυναμία (η οικονομική αδυναμία δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ενάντια στα δικαιώματα του κατηγορουμένου)

Διερμηνείες: να καθιερωθεί ένα είδος πιστοποίησης, ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης των πολιτών

- **Ενίσχυση θεσμών εξωδικαστικής επίλυσης** – διαμεσολάβησης – ποινικής συνδιαλλαγής.
- Ειδικά για την εξαγγελία περί ίδρυσης νέων Πρωτοδικείων στην Αττική : Θεωρούμε, στην παρούσα φάση, αποτελεσματικότερη την διάθεση κονδυλίων για την υποστήριξη και αναβάθμιση ενός σύγχρονου, ενιαίου πρωτοδικείου (λχ «ΝΕΑ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ») με **αξιοπρεπείς συνθήκες άσκησης του επαγγέλματος ΚΑΙ βελτίωση της καθημερινότητας του δικηγόρου** (στελέχωση – μηχανοργάνωση – αίθουσες – χώροι υγιεινής κλπ..)
- **σύνΘΕΣΗ για την αντιμετώπιση της ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ στην απονομή της ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.**

Τα τελευταία χρόνια, όλο και συχνότερα, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την αποκάλυψη φαινομένων διαφθοράς που πλήττουν ευθέως το κύρος του συνολικού δικαιοδοτικού μηχανισμού και απαξιώνουν περαιτέρω έναντι της κοινωνίας το κύρος και την αξιοπιστία της Δικαιοσύνης και όλους τους εργαζόμενους γύρω από την απονομή της. Επίσης παρατηρούμε ότι η διερεύνηση και εκκαθάρισή τους ακολουθεί τους γνωστούς αργούς ρυθμούς με αποτέλεσμα η όποια -καθυστέρημενη (απαλλακτική ή καταδικαστική) κρίση να εμφανίζεται ως αλυσιτελής. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης που συστάθηκε για την αντιμετώπιση της διαφθοράς έχει το αρκτικόλεξο **GRECO** (Group of states against corruption) <https://www.coe.int/en/web/greco>.

Προτείνουμε :

- Υλοποίηση των συστάσεων της GRECO, επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την καταπολέμηση της διαφθοράς και Στενή συνεργασία με

την Επιτροπή για την παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων (follow up) και την αποτελεσματικότητα των μέτρων.

- Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου, με την πρόβλεψη εγγυήσεων για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στην απονομή της δικαιοσύνης
- Δημόσια υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη λειτουργία των δικαστηρίων, με επαρκή στατιστικά στοιχεία
- Διαρκής επιμόρφωση δικαστών, εισαγγελέων και δικηγόρων σε ζητήματα δεοντολογίας και θέσπιση προτύπων συμπεριφοράς.
- Άμεσος και αποτελεσματικός πειθαρχικός έλεγχος στους εμπλεκόμενους δικηγόρους.

✓ Ειδικότερα, **για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης :**

Η δικαιοσύνη στη χώρα μας απαξιώνεται καθημερινά και εξ αιτίας της παροιμιώδους καθυστέρησης στην εξέταση των πάσης φύσης υποθέσεων. Οι καθυστερήσεις αφορούν τόσο την αστική όσο και την ποινική και τη διοικητική δικαιοσύνη. Το πρόβλημα είναι πανθομολογούμενο και έχει προκαλέσει πολλές φορές την καταδίκη της χώρας από ΕΔΔΑ.

○ **Διεκδικούμε:**

- Κάλυψη των λειτουργικών κενών στις οργανικές θέσεις δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων.
- Δημιουργία επί πλέον ειδικών τμημάτων στο Πρωτοδικείο Αθήνας
- Χρηματοδότηση του μηχανισμού της δικαιοσύνης προνομιακά από τα έσοδα που καθημερινά εισπράττει το Ελληνικό Δημόσιο από τη λειτουργία της (μετατροπή ποινών, δικαστικό ένσημο, παράβολα μήνυσης, πολιτικής αγωγής, έφεσης κλπ). Σύσταση σχετικού Ταμείου
- Επανεξέταση συγκεκριμένων ήσσονος σημασίας ποινικών διατάξεων, ιδίως ειδικών ποινικών νόμων, οι οποίες θα μπορούσαν να μετατραπούν σε διοικητικές παραβάσεις.

